

Avontuurlijk boeren met de natuur centraal

Iets nieuws uitproberen op het bedrijf doen Douwe en Sjoerd Miedema met veel plezier. Zo staat het veen weer onder water, hebben ze geëxperimenteerd met een voorjaarsafkalvende veestapel en zijn ze sinds 2015 biologisch. Daarnaast is de familie dit jaar ook begonnen aan biologische akkerbouw.

TEKST GRIETJE DE VRIES

BEDRIJFSPROFIEL

naam	Miedema Natuurlijk
eigenaren	Douwe en Sjoerd Miedema
aantal koeien	230
aantal stuks jongvee	160
melkproductie	4300 4,50 3,72
bedrijfsvoering	biologisch
grondgebruik	230 ha, waarvan 15 ha akkerbouw, 40 ha natuurbeheer en 100 ha huiskavel

Achter de voorbijrazende treinen en auto's tussen Leeuwarden en Heerenveen loopt het biologische vee van Douwe (27) en zijn vader Sjoerd (52) Miedema uit Haskerdijken onverstoord te grazen. Van de treinen, of de snelweg die parallel loopt aan het spoor, trekt geen koe zich wat aan. Met een kudde van 230 koeien is het een imposant gezicht. 'Onze koeien zijn echte die-hard weiders, die staan aan het eind van de dag nooit op de dam te wachten om naar binnen te gaan', vertelt Douwe, die sinds 2010 met zijn vader in de vennootschap zit. Volgens hem valt het nog heel erg mee hoe nat het is in het land, ondanks de recente regenval op de veengrond. Bijzonder, want dit jaar besloot de familie Miedema om de stuw open te zetten en het veen onder water te zetten. Het water is gestegen tot ongeveer 5 centimeter onder het maaiveld. 'Zo slaan we CO₂ op en voorkomen we dat de bodem verder zakt. Maar het heeft meer voordelen, we zien dat de kwaliteit van het slotwater er enorm op vooruit is gegaan. Er leven nu zelfs vissen in de sloten en de koeien hebben buiten mooi drinkwater', vertelt Douwe enthousiast. Ook valt het volgens Miedema erg mee met de muizenschade door de hoge grondwaterstand, terwijl collega-

▲ *Het bedrijf van Miedema ligt vlak aan het spoor en de snelweg*

boeren in hetzelfde gebied wel veel schade ondervinden van de muizen.

Naast de koeien staat een hoge ligboxenstal, zonder zijwanden, voor 300 koeien. In de stal is het vrijwel leeg, op een handvol droge koeien na. 'Op het moment staan er nog maar een paar koeien droog, want het grootste deel van de koeien kalft af in het voorjaar', vertelt Douwe. 'We hebben geprobeerd om de hele veestapel in het voorjaar te laten afkalven, om op die manier de grasopname in het voorjaar optimaal te benutten. De koe heeft dan op het moment dat ze de meeste behoefte heeft aan kwaliteitsgras, ook de beste grasvoorziening.'

Het voorjaarsafkalven lukte, maar viel in de praktijk toch tegen. In het najaar ging het volgens Douwe mis. De melkkwaliteit van oudmelkte koeien in het najaar bleek niet goed voor de vetzuursamenstelling, wat de zuurtegraad van de melk vervolgens beïnvloedde.

'We konden zelf in de koffie proeven dat de melk niet goed was. En kwaliteit, daar doen we het voor, aangezien een deel van de melk ambachtelijk verwerkt wordt.' Van de 4300 liter melk die de koeien gemiddeld jaarlijks produceren, wordt wekelijks zo'n 300 liter verwerkt onder het merk Buurvrouw Durkje. Deze producten worden verkocht in de Jumbo in Grou en via de Streekboer. De rest van de melk wordt aan FrieslandCampina geleverd.

Biologisch niet als doel

Om de kwaliteit van najaarsmelk te verbeteren wil Douwe weer van het afkalven in het voorjaar af. Ook al past het systeem helemaal in de gedachtegang van hem en zijn vader. In 2008 was het bedrijf met een nieuwe stal voor 300 koeien en 100 hectare nog intensief, maar langzaam maar zeker verschoof de visie van de familie Miedema meer richting biologisch. Volgens Douwe begon dat nadat zijn vader land op afstand had aangekocht waar natuur- en weidevogelbeheer op zat. 'Mijn vader was altijd al van het vogels spotten, maar in het land dicht bij huis zagen we ze amper. Bij het land met natuurbeheer zag hij ineens grutto's en dacht: die wil ik ook bij het bedrijf.' Ook was er een

De meeste koeien kalven af in het voorjaar, waardoor de meeste kalveren even oud zijn

financieel voordeel aan particulier natuurbeheer. Vanaf daar begon een transitie naar meer aandacht voor natuur en omgeving, met ook meer natuurbeheer en vogelland dicht bij huis. 'We hadden nooit het doel om biologisch te worden, maar op een gegeven moment was de stap nog zo klein dat we het extra melkgeld ook wel wilden ontvangen.'

Mineralenvoorraad in hoorns

In 2015 kwam daarom het besluit om te gaan omschakelen. Voor Douwe is het duidelijk dat ze daarmee een goede weg zijn ingeslagen. 'Als je in het land ziet hoeveel meer insecten er leven, hoeveel wormen er in de bodem zitten en hoe weinig we last hebben van melkziekte, dan is voor mij wel bewezen dat biologisch boeren de goede manier is.'

In lijn met die gedachte worden de koeien niet ont-hoerd, wat volgens Douwe belangrijk is voor de mineralenhuishouding. 'We hebben bijna nooit meer een koe die na afkalven niet meer wil staan of melkziekte heeft. Dat zou aan de hoorns kunnen liggen, maar dat weet ik niet zeker. We hebben ook gewoon minder koeien dan vroeger.'

De 230 koeien zijn echte 'die-hard' weiders volgens Douwe Miedema

Het rantsoen bestaat alleen uit grasproducten

Desondanks is de veestapel van Miedema niet ziektevrij, afgelopen zomer hadden ze bij de kalveren een groot probleem met coccidiose. 'Daar zijn veel kalveren aan onderdoor gegaan. We hebben nu nog een groep kalveren die een groeiachterstand heeft', vertelt Douwe. Ook stierkalfjes worden momenteel aangehouden op het bedrijf. Niet om later de koeien te dekken, maar omdat de stiertjes nu te weinig opleveren. 'De prijs die we er nu voor kunnen krijgen, is te laag. Dan kunnen we ze net zo goed nog wat langer aanhouden, hopelijk leveren ze dan later meer op.' Nieuwe dingen proberen is de familie Miedema niet vreemd. Zo is er een tijd lang met Groninger blaarkoppen gefokt, wat nog steeds goed te zien is in het koppel. 'We begonnen met de blaarkoppen, omdat we de melk zouden kunnen vermarkten als speciale blaarkoppenmelk. Dat ging uiteindelijk niet meer door. Voordat de koeien aan de melk waren, was het project opgeheven', vertelt Douwe. Spijt van de keus voor blaarkoppen hebben ze niet, het sobere ras past goed bij het harde bedrijfssysteem dat Miedema hanteert. Nadat het grootste deel van het koppel een blaarkopbloedvoering van 50 procent had, zijn ze met andere

15 hectare grond wordt gebruikt voor akkerbouw

rassen gaan fokken. Inmiddels is het een kleurrijk geheel met ook jersey's en Fries-Hollandse koeien. 'Als je op de schetsen kijkt, zie je van meerdere rassen een percentage staan', vertelt Douwe.

Akkerbouwtak uitbreiden

Dat holsteinkoeien niet meer goed bij de bedrijfsvoering passen, ontdekten ze vorig jaar. Ze kochten een paar holsteinkoeien aan, maar kwamen er al snel achter dat de koeien in hun systeem niet zo goed functioneerden als de blaarkoppen. Op een paar kilo graanbrot in de melkstal na krijgen de koeien alleen maar weidegras en graskuil. Mais zit ook niet meer in het rantsoen, in de eerste plaats voor de melkkwaliteit. Volgens Douwe heeft dat te maken met de vetzuursamenstelling van de melk, die wordt beïnvloed door het rantsoen. Daarnaast is het volgens hem lastig om mais biologisch te telen en het is een gewas dat de bodem flink uitput. De grote hoeveelheid gras is volgens Douwe de reden dat holsteins het minder goed volhouden op hun bedrijf. 'Een blaarkop houdt op een gegeven moment gewoon op met melk geven als het rantsoen niet toereikend is. Holsteinkoeien blijven

De koeien worden gemolken in een 2 x 26 swing-over-melkstal

juist doorgaan met melk geven, ook al kunnen ze het energetisch eigenlijk niet rondzetten.'

Van de 230 hectare die Miedema in gebruik heeft, is sinds dit jaar 15 hectare in gebruik voor akkerbouw. Dat is vooral de bedrijvigheid van zijn vader Sjoerd, vertelt Douwe. Op zandgrond in de buurt van Heerenveen teelde hij op 10 hectare erwten en later bonen. Daarnaast verbouwt hij op 5 hectare aardappelen. 'Het is een nieuw vak, dus moeten we nog veel leren. Zo werd dit jaar de helft van de opbrengst van bonen afgekeurd door zandstraling. We hadden veel werk van het onkruid wieden, dus die afkeuring was wel een tegenvaller.'

Om zandstraling in de toekomst te voorkomen wil Douwe de grond in stroken indelen, waar verschillende gewassen geteeld worden. Als het goed is, waait er dan minder zand rond en zijn de kwetsbare gewassen beter beschermd. Het plan is om de akkerbouw waar mogelijk verder uit te breiden. 'Op termijn willen we alle grond die geschikt is voor gewassen, gebruiken voor akkerbouw. Van de grond waarop alleen gras wil groeien, produceren we dan nog melk', vertelt Douwe. In de toekomst willen Douwe en Sjoerd dan ook minder vee gaan houden. De nadruk komt minder te liggen op melkveehouderij, maar meer op voedselproductie an sich. Aan nieuwe plannen ontbreekt het vader en zoon niet. 'Op naar een biologisch en divers bedrijf', besluit Douwe. |

Grazen tussen het water

Meer foto's van het bedrijf van Miedema, zoals van de stal, zijn te vinden op de Veeteeltwebsite.

► Foto en film op veeteelt.nl